

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С. Сковороди**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

**Харків
2025**

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра суспільно-економічних дисциплін і географії
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Обласний комунальний заклад
«Харківський організаційно-методичний центр туризму»
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького**

**До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С. Сковороди**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

Харків 2025

УДК: 338.48:911: 322: 314.1: 37:502:551:63: 504:379.852:811

Редакційна колегія:

О.О. Ніколаєнко – д.і.н, професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди; **Л.І. Полякова** – к.і.н., доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **О.О. Зеленько** - к.е.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **І.К. Нестерчук** - к.г.н., доцент, Житомирський державний університет імені Івана Франка; **С. В. Гришко** - к.г.н, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **П.І. Лоцман** – к.г.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Ю.І. Муромцева** – к.е.н., доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **В.Д. Холодок** – к.наук з держ управління, ОКЗ "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму"; **Т.Г. Гуцан** – к.п.н., доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Т.С. Коптєва** – доктор філософії з природничих наук, доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Географія та туризм: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (12 березня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. Лоцмана П. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2025. – 535 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії та туризму у світі й Україні, проблеми природничої географії, висвітлення реалізації Сталого розвитку в екологічній, економічній та соціальній сферах, розглянуто питання про стан і розвиток туризму в світі й Україні, перспективі післявоєнного відновлення і використання туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів та інших зацікавлених осіб.

*Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № 3 від 19.03.2025*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Колектив авторів, 2025
© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2025

<i>Паньків Н. М., Сукач Т. І.</i> РЕСТОРАННІ ЗАКЛАДИ ЛЬВОВА - ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ІМІДЖУ МІСТА	497
<i>Канський В. С., Дубень А. А.</i> РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ВІННИЧЧИНИ	506
<i>Шелест Є. О.</i> ПОВОЄННИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО БРЕНДУ РЕГІОНУ	510
<i>Китайгородський Д. І., Мариняк Я. О.</i> МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	513
<i>Овчаренко В. В.</i> АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	517
<i>Водолага І. С., Корсакас Б. О.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПОЛТАВЩИНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРАДИЦІЇ	521
<i>Матвієнко Я. О.</i> ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	524
<i>Мотуленко А. С.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ: ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ЕКОНОМІК ЧЕРЕЗ КУЛІНАРНІ ПОДОРОЖІ	527
<i>Толочко В. Є.</i> ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В ТУРИЗМІ РЕГІОНУ	531

5. Tsviliy S., Vasylychev D., Gurova D. Innovative potential of the tourist territory in the strategy of sustainable development of the domestic region. *Trends, prospect and challenges of sustainable tourism development* : монографія. Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2020. С. 51-66.

6. Tsviliy S., Zhuravlova S., Bublei G. Brand «Khortytsya Island» as the main component of the tourist potential. *Tourism of the XXI century: Global challenges and civilization values* : II International scientific and practical conference (Kyiv, June 01, 2020). Kyiv : KNUTE. P. 257-266.

УДК 338.48

*Китайгородський Дмитро Ігорович,
здобувач вищої освіти освітнього рівня «магістр»,
кафедри географії України і туризму,
Мариняк Ярослав Омелянович
к. г. н., доцент, доцент кафедри географії України і туризму,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль*

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Концепцією слід вважати комплекс основних положень та установок, та конструктивну, цілісну систему засобів досягнення цілей з формування конкурентоспроможного ринку туристичних послуг. Формування та реалізацію концепції доцільно здійснювати на засадах кумулятивної взаємодії інституційно- правового, соціально-економічного та інтеграційного векторів розвитку ринку туристичних послуг. Кожен з цих векторів реалізації містять виконання специфічних цілей та завдань [1-3].

Законодавчою базою управління розвитком туристичного сектору є Закони України, підзаконні акти, нормативні документи зі стандартизації та сертифікації у сфері туризму. Формуючи мету, цільові орієнтири, стратегічні пріоритети та вектори реалізації концепції було визначено спираючись на результати аналізу світового та національного ринку туристичних послуг, сучасні тенденції притаманні туристичній галузі.

Метою реалізації концепції є підвищення конкурентоспроможності туристичного сектору економіки. Основними принципами є принципи системності, безперервності, ефективності, плановості, цілеспрямованості, ієрархічності, науковості, законності. Принцип сталого розвитку передбачає дослідження наслідків від туристичної діяльності у регіоні, а також викреслює завдання для довгострокової економічної, соціальної та екологічної стійкості та застосування принципів та норм його сталого розвитку. Досягнення мети концепції розкривається через визначення цільових орієнтирів управління розвитком [4-8].

Формування та розвиток інноваційних секторів ринку необхідно проводити шляхом включення до туристичної індустрії не традиційних для туризму у Вінницькій області міст – промислових регіонів; розбудови сучасних видів туризму – сільського, зеленого, індустріального тощо; відновлення занедбаних туристичних об'єктів – замків, фортець, палаців. Формування туристичних центрів є умовою концентрації атрактивних та доступних туристичних ресурсів і об'єктів на невеликій території; наявність розвиненої туристичної та іншої інфраструктури; високий попит на відповідний туристичний продукт серед туристів. Функціонування традиційних секторів туризму можлива з урахуванням сучасних світових та європейських стандартів обслуговування туристів; концептуальних основ стійкого розвитку туризму, визначених у низці міжнародних договорів, конвенцій і декларацій; впровадженні та дотриманні міжнародних стандартів.

Механізм формування та реалізації стратегії розвитку ринку туристичних послуг формування концепції управління розвитком ринку туристичних послуг залежить від чіткого розмежування стадійності її здійснення з визначенням задач та пріоритетних напрямків кожного етапу, окресленням їх часового інтервалу. Впровадження запропонованої концепції пропонується здійснити у три послідовні етапи (таблиця1).

Таблиця 1

Етапи реалізації концепції управління розвитком ринку туристичних послуг Вінницької області* [7].

1 етап	врахування передумов реалізації концепції та детермінантів розвитку
2 етап	реалізація векторів концепції, досягнення цільових орієнтирів
3 етап	оцінка ефективності реалізації концепції

* розроблено авторами на основі [7].

Ефективність застосування концепції управління розвитком ринку туристичних послуг залежить від чіткого розмежування стадійності її здійснення з визначенням задач та пріоритетних напрямків кожного етапу, окресленням їх часового інтервалу. Впровадження запропонованої концепції пропонується здійснити у три послідовні етапи.

Перший етап реалізації концепції передбачає оцінку передумов її реалізації, а саме: визначення ступеню впливу факторів.

Другий етап концепції передбачає безпосередню реалізацію обраних векторів.

Третій етап концепції забезпечує діагностику ефективності її реалізації як за окремими напрямками, так і за ступенем досяжності сформульованої мети.

Таким чином, ефективність концепції пропонується визначити за допомогою послідовної оцінки її ключових компонентів. Такими компонентами слід вважати природні туристичні ресурси Вінницької області, які є багатими та різноманітними. Бальнеологічні ресурси найбільш важливі для розвитку оздоровчо-лікувального туризму розташовані у Хмільницькому районі. Особливе значення для організації туристичної діяльності мають об'єкти природно-заповідного фонду регіону. Наступною передумовою є історико-культурні ресурси.

У Вінницькій області необхідно запропонувати шляхи удосконалення розвитку туристичного сектору шляхом розробки нових екскурсійних маршрутів; розширення мережі закладів розміщення; формування установ

лікувально-оздоровчих закладів; оновлення інфраструктури санаторно-лікувальних закладів; покращення транспортної логістики, зокрема автомобільних доріг; ширше залучення іноземних туристів; оптимізація рекреаційного використання річкової мережі; активізація розвитку та розширення мережі садиб сільського туризму. Із точки зору оптимального використання та збереження наявних туристичних ресурсів Вінницької області обґрунтовано пріоритетність розвитку сільського, екологічного та інших видів туризму, а також окреслено можливості їх поєднання.

У результаті повної реалізації концепції управління розвитком туристичного сектору Вінницької області очікується потужний мультиплікаційний вплив на супутні галузі туризму, що забезпечить підвищення зайнятості та надходжень до ВВП.

Магістральним напрямом використання туристичних ресурсів Вінницької області визначено: підвищення ефективності управління розвитком дестинацій в умовах децентралізації; інформаційна політика на різних рівнях щодо популяризації туризму в регіоні як перспективного виду рекреаційної та підприємницької діяльності. Механізм реалізації стратегії розвитку ринку туристичних послуг є комплексним, послідовним, циклічним та представляє собою структуровану систему взаємодіючих елементів.

Література

1. Басюк Д. І., Н. В. Корж Управління туристичними дестинаціями. Вінниця, 2017. 322 с.
2. Кравців В.С. Гринів Л.С., Копач М.В., Кузик С.П. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери. Львів: НАН України. – ІРД НАН України. – 1999. 78 с.
3. Кравців В.С. Євдокименко В.К., Габрель В.К., Габрель М.М., Копач М.В. Рекреаційна політика в Карпатському регіоні: принципи формування, шляхи реалізації – Чернівці: Прут, 1995. 72с.
4. Левицька І.В., Корж Н.В., Кізюн А.Г., Онищук Н.В. Стратегія регіонального розвитку туризму: монографія: Вінниця, 2013. 192 с.
5. Покоłodна М.М. Рекреаційна географія: навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2012. 275 с.
6. Стеченко Д. М., Н. П. Турло. Управління регіональним розвитком туризму. Київ, 2012. 455 с.

7. Стратегічний розвиток туристичного бізнес: монографія / за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ, 2010. 596 с.

8. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія: Київ: Київ. Нац. Торг.-екон. Ун-т, 2009. 463 с.

УДК 910

Овчаренко Вікторія Владиславівна,

студентка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 Середня освіта. Географія, 3 курсу,

*Науковий керівник: к.п.н., доцент Гуцан Т.Г.,
доцент кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків*

АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Полтавська область належить до тих регіонів України зі сприятливими природними, екологічними умовами, великою кількістю історичних та культурних об'єктів, які є базою для розвитку рекреаційного комплексу. До даного комплексу входять галузі, які займаються організацією відпочинку населення: туризм, санаторно-курортне господарство.

Вагомий внесок у теорію дослідження туристично-рекреаційного комплексу, методика оцінки рекреаційно-туристичного потенціалу та визначення соціально-економічної ефективності його використання зробили відомі зарубіжні та вітчизняні вчені: О. Адаменко, О. Балацький, В. Беренс, Е. Брігхем, М. Герасимчук, Л. Гітман, Д. Джонк, Л. Карпенко, А. Махмудов, О. Пітухова, М. Прокопенко, П. Рогожин, М. Чернявський та інші.

Метою дослідження є визначення стану та ефективності використання рекреаційно-туристичних ресурсів Полтавської області.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання: визначити показники економічної продуктивності ресурсно-рекреаційного потенціалу Полтавщини; з'ясувати сучасну структуру природно-туристичного потенціалу регіону; визначити головні туристичні ресурси; охарактеризувати туристичну